

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

In Ascensione Domini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

De Ascensione Domini, Sermo I. 267

Qui sunt isti panes, Fratres? Utinam mereamur accipere nos. Fortè enim & ipsos nemo scit, nisi qui accepit. Credo tamen petendos nobis esse tres panes, Veritatis, Charitatis, Fortitudinis. His tribus egere me fateor, veniente ad me amico de via, veniente autem (ut dixi) cum uxore & mancipio. Deficit quippe Ratio mea (ipse est enim vir) præ ignorantia veritatis, languet & Voluntas præ inedia affectionis; infirmatur Caro præ inopia fortitudinis. Nam & ratio minus intelligit quæ agenda sunt, & voluntas minus diligit intellecta, & ad hæc etiam corpus quod corrumpitur aggravat animam, ut non quæcunque volumus, illa faciamus. Aruit cor meum, etiam & corpus meum, quia oblitus sum comedere panem meum. Neque enim paterer hunc defectum, si jugiter exercita esset ratio in inquisitione veritatis, voluntas in desiderio charitatis, caro in operatione virtutis. Commoda ergo mihi amice tres panes, ut intelligam, ut diligam, ut faciam voluntatem tuam. Sic enim vivitur, & in talibus vita spiritus mei, dicente Scriptura ^d: *Quoniã vita in voluntate eius*, ^d Psal. 27.

*Tres panes:
Veritatis, Cha-
ritatis, Forti-
tudinis.*

IN ASCENSIONE DOMINI,

De Evangelica lectione.

S E R M O I.

Recumbentibus undecim Discipulis apparuit illis Iesus ^a. Apparuit verè ^a Marc. 16. c
benignitas & humanitas Salvatoris. Multam enim fiduciam præstat, quod libentius adsit orationi incumbentibus, quandò nec recumbentibus quidem dedignatur adesse. Apparuit, inquam, benignitas eius qui cognovit figmentum nostrum, nec dedignatur necessitates nostras, sed miseratur, si tamen curam carnis non in desiderio facimus, sed in necessitate. Quod considerans idem Apostolus ^b, *Sive manducamus*, in ^b 1. Cor. 10. g
quit, sive aliquid aliud facimus, omnia in gloriam Domini faciamus. Potest tamen quod recumbentibus apparuit, ad id quoque referri, quod alibi calumniantibus Judæis adversus discipulos non jejunantes, *Non possunt*, inquit, *filiis sponsi lugere quamdiu cum eis est sponsus*. Sequitur. *Et exprobravit in-* ^c Matt. 9. h
credulitatem illorum, & duritiam cordis, quia his qui viderant eum resurrexissè, non crediderunt. Audis Christum discipulos increpantem, imò (quod durius sonat) etiam exprobrantem, nec quandocunque, sed ea hora qua eis corporalem præsentiam subtrahaturus, videri poterat magis ab increpatione parcere debuisse. Noli ergo indignari de cætero si te quoque aliquando Christi vicarius increpaverit. Id enim exhibet quod ascensus ab eis in cælum, suis Christus legitur exhibuisse discipulis. Sed quid est, fratres, quæ dicit, *his qui viderant eum resurrexissè, non crediderunt*? Aut qui fuere, quorum beati oculi gloriosum Resurrectionis Do-

*Increpationes
equo animo
ferends.*

Sermones S. Bernardi,

LI

minicæ

minicæ meruerunt videre miraculum? Neque enim resurgentem illum quisquam legitur aut creditur vidisse mortalium. Restat ergo de Angelis accipiendum, quibus utique resurrectionis testimonium perhibentibus, Apostolorum pusillanimitas hæsitavit.

¶ Psal. 118. i

Jam verò ut faciat quod scriptum est ^d, *Bonitatem & disciplinam & scientiam doce me*: visitationis gratiam, exprobrationis censuram, prædicationis quoque doctrina sequatur, & dicat: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Sed quid ad hæc dicemus, Fratres? Magna nimis videtur sæcularibus hominibus in hoc verbo data fiducia, vereorque ne dare eam incipiant in occasionem carnis, blandientes sibi plus quam oporteat sine operibus de Baptismo & credulitate. Verumtamen consideremus quod sequitur: *Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur.* Nec minor fortasse videbitur ipsis quoque religiosis ex hoc verbo provenire desperatio, quam ex verbo priore vanæ spei data sæcularibus occasio videretur. Quis enim ea quæ in præfenti loco scripta sunt signa videtur habere credulitatis, sine qua nemo poterit salvari, quoniam *qui non crediderit, condemnabitur, & sine fide impossibile est placere DEO?* Quis, inquam,

An pro raritate signorum futura raritas salvandorum.

¶ Hebr. 11. b

dæmonia ejicit, linguis novis loquitur, serpentes tollit? Quid ergo? Si nemo hæc habet, aut per pauci nostris videntur habere temporibus, aut nemo salvabitur; aut hi soli qui his muneribus gloriantur, quæ non tam

¶ Matt. 7. c

merita sunt, quam indicia meritorum, adeo ut multi dicentes ^f, *Nonne in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus?*

¶ Rom. 2. a

audire habeant in judicio, *Nescio vos, discedite à me operarii iniquitatis.* Ubi est, quod ait Apostolus, cum de justo Judice loqueretur ^g, *Qui reddet unicuique juxta opera sua*: si (quod absit) quærenda sunt in judicio signa potius, quam merita?

Signa credulitatis pariter & salutis.

Sunt tamen & ipsa merita signa quædam certiora, utique & salubriora. Nec difficile arbitror nosse quemadmodum intelligi signa possint præsentia, ut sint indubitata signa credulitatis, ac per hoc & salutis. Primum enim opus fidei per dilectionem operantis, cordis compunctio est, in qua sine dubio *ejiciuntur demonia*, cum eradicantur è corde peccata. Exinde qui in Christum credunt, *linguis loquuntur novis*, cum jam recedunt vetera de ore eorum, nec de cætero vetusta protoparentum lingua loquuntur declinantium in verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis. Ubi verò compunctione cordis, & oris confessione priora sunt deleta peccata, ne recidivam patiantur, & jam sint posteriora pejora prioribus, *serpentes tollant* necesse est, id est, ut venenatas suggestiones extinguant. Quid tamen agendum, si qua fortè radix pullulat, quæ tam velociter nequeat extirpari, seu stimulat animum concupiscentia carnis?

Mystica miraculorum operatio omnibus fidelibus conveniens pulchre describitur.

Profectò

Profectò *si moritiferum quid biberint, non eis nocebit*: quoniam juxta Salvatoris exemplum ^b, cum gustaverint, nolent bibere; id est, cum ^b Matt. 27. ferint, nolent consentire. Sic enim non eis nocebit, quia nulla damnatio est his qui sunt in Christo Jesu, concupiscentiæ sensus absque consensu. Quid tamen? Molesta certè & periculosa sic corruptæ & infirmæ affectionis lucta: sed *qui crediderint, super agros manus imponent, & benè habebunt*, id est agras affectiones bonis operibus operient, & hoc remedio curabuntur.

IN FESTO ASCENSIONIS.

Quomodo ascendit super omnes cœlos, ut adimpleret omnia.

S E R M O II.

Solemnitas ista, Fratres charissimi, gloriosa est, & ut ita dicam, gaudiosa, in qua & singularis Christo gloria, & nobis spiritualis lætitia exhibetur. Consummatio enim & adimpletio est reliquarum solemnitatum, & felix clausula totius itinerarii Filii Dei. Qui enim descendit, ipse est & qui ascendit ^a hodierna die super omnes cœlos, ut adimpleret omnia. Jam enim cum se Dominum universorum quæ sunt in terra, & in mari, & in inferno, probasset, non restabat, nisi ut aeris & cœlorum se esse Dominum argumentis similibus, vel certè potioribus approbaret. Terra enim cognovit Dominum, quia ad vocem virtutis eius cum clamasset magna voce, *Lazare veni foras* ^b, mortuum reddidit. Cognovit mare, quia solidum se præbuit sub pedibus eius, ita ut Apostoli eum putarent phantasma esse ^c. Cognovit infernus cuius ipse portas æreas & vectes ferreos confregit ^d, ubi & ligavit illum insatiabilem homicidam qui vocatur diabolus & Satanas. Profectò qui mortuos suscitavit, leprosos mundavit, cæcos illuminavit, claudos firmavit, & omnes exsufflavit infirmitates, Dominus omnium fuit, & eadem manu quæ fecerat, quæ defecerant, reficiebat. Sic & qui in ore piscis cum ipso pisce stateram inveniri prædixit ^e, patet proculdubio, quia maris, & omnium quæ in mari moventur, Dominus fuit. Qui verò traducit aerias potestates, & affixit eas cruci suæ, claret quia super infernales officinas potestatem accepit. Hic est enim qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabolo ^f, qui stetit in loco campestri, ut doceret turbas, ante præsidem, ^g Act. 10. f ut alapas sustineret; toto tempore quo in terris visus est, & cum hominibus conversatus in laboribus multis, stans & operans salutem in medio terræ.

Ad claudendam igitur tunicam tuam inconsutilem Domine JESU, ^{Ascensio Christi} ad perficiendam fidei nostræ integritatem, restat, ut videntibus Discipulis ^{si clausula laborum eius.}

lis per medium aeris sicut aeris Dominus ascendas super omnes caelos. Ex tunc probabitur quia Dominus univerforum tu es, quia omnia in omnibus adimplesti, & jam tibi profectò debebitur, ut in nomine tuo omne genu flectatur caelestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia tu es in gloria & in dextera Patris ^o. In hac dextera sunt delectationes usque in finem: & ideo monet Apostolus, ut quæramus *quæ sursum sunt, ubi Christus est in dextera DEI sedens* ^b: quia illic profectò thesaurus noster est Jesus Christus, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi: in quo habitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter ⁱ.

• Philip. 2. b

b Col. 3. d

i Coloff. 2.

Dolor & timor Apost. in Ascens. Christi.

k Ioan. 7. c

l Matt. 14.

m Sap. 9. d

In ascensione adimpleta sunt omnia.

Quid tamen putatis, fratres, quantus dolor & timor irruerit Apostolica pectora, cum eum viderunt à se tolli, & attolli in aera, non scalis adjutum, non sublevatum funibus, etsi angelico comitatum obsequio: non tamen sultum auxilio, sed gradientem in multitudine fortitudinis suæ: Impletum est quod eis dixerat ^k: *Quò ego vado, vos non potestis venire. Quocumque enim terrarum iisset, eum indivisibiliter sequerentur: mare (sicut Petrus fecit aliquandò ^l) cum eo etiam submergendi intrarent: sed hac sequi non poterant: quia corpus quod corrumpitur, aggravat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem ^m. Dolor ergo nimius erat, quia videbant illum (propter quem omnia reliquerant) à suis sensibus & aspectibus tolli, ut non possent ablato à se sponso, filii sponsi non lugere: timor, quia orphani relinquebantur in medio Judæorum nondum confirmati virtute ex alto. Benedicens ergo eis ferebatur in caelum, fortè concussis illius singularis misericordiae visceribus, cum miseros suos & pauperem suam scholam relinqueret; nisi quod veniebat parare eis locum, & quia expediebat ut præsentiam eis subtraheret corporalem. Quàm felix, quàm digna ista processio, ad quam ne ipsi quidem adhuc Apostoli digni fuerunt admitti, cum & animarum sanctarum, & caelestium virtutum triumphali pompa deductus ad Patrem, sedet à dextris Dei. Nunc verè adimplevit omnia, qui natus est inter homines, cum hominibus conversatus est, ab hominibus & pro hominibus passus & mortuus est, resurrexit, ascendit, sedet ad dexteram Dei. Agnosco tunicam desuper contextam per totum, quam superna illa mansio claudit, ubi adimpletus est & adimplevit omnia Dominus Jesus Christus.*

Veruntamen quid mihi & solennitatibus istis? Quis me consolabitur, Domine JESU, quia te non vidi in cruce suspensum, plagis lividum, pallidum morte, quia non sum crucifixo compassus, obsecutus mortuo, ut saltem lachrymis meis loca illa vulnerum delinirem? Quomodo me dereliquisti insalutatum, cum formosus in stola tua rex gloriæ in alta caelorum

lorum te recepisti? Prorsus renuisset consolari anima mea, nisi me Angeli in voce exultationis prævenissent, qui dixerunt ⁿ: *Viri Galilæi quid statis aspicientes in cælum, hic IESVS, qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum, sic, inquit, veniet.* Ergone veniet quærere nos in illa tam singulari quam univèrsali processione, cum præcedentibus omnibus Angelis & subsequenter hominibus univèrsis descendet iudicare vivos & mortuos? Proculdubio veniet, sed quomodo ascendit, non quomodo ante descendit. Humilis enim prius venit animas salvare, sublimis autem veniet cadaver istud resuscitare, & configurare corpori claritatis suæ, ut infirmiori huic vasculo abundantiorè impendere videatur honorem. Tunc enim videbitur cum potestate magna & maiestate, qui prius in infirmitate carnis latuerat. Intuebor & ego eum, sed non modò: videbo eum, sed non propè: ita ut hæc secunda glorificatio priori glorificationi propter excellentem gloriam manifestè præluceat.

Manipulus primitiarum nostrarum Christus oblatus est, ad dexteram Patris assumptus, & assistit nunc vultui Dei pro nobis. Sedet autem ad dexteram, habens in dextera misericordiam, in sinistra iudicium: & misericordiam multam nimis, & iudicium multum nimis: in dextera aquam, in sinistra ignem immobiliter tenens. Et quidem corroboravit misericordiam suam super timentes se secundum altitudinem cœli à terra ^o, ut maiores cumulos miserationum Domini sentiant, quam fit spatii inter cœlum & terram: propositum namque Dei super illos manet immobile: & misericordia Domini ab æterno & usque in æternum super timentes eum. Ab æterno per prædestinationem, in æternum per glorificationem. Similiter & in reprobis terribilis est super filios hominum, & utrimq; stat fixa sententia æternitatis, & in his qui salvi fiunt, & in his qui pereunt. Quis scit si omnium vestrum quos hic video, nomina scripta sunt in cœlis, & in libro prædestinationis annotata? Vocationis enim & justificationis vestræ aliqua signa mihi videor intueri in conversatione huius tantæ humilitatis. Quanto putas gaudio repleverentur omnia ossa mea, si id scire contingeret? Sed nescit homo utrum si dignus amore, an odio ^p.

Propterea, dilectissimi, perseverate in disciplina quam suscepistis, ut per humilitatem ad sublimitatem ascendatis, quia hæc est via, & non est alia præter ipsam. Qui aliter vadit, cadit potius, quam ascendit, quia sola est humilitas quæ exaltat, sola quæ ducit ad vitam. Christus enim cum per naturam divinitatis non haberet quò cresceret vel ascenderet, quia ultra Deum nihil est, per descensum quomodo cresceret invenit

ⁿ Act. 1. b
“
“

Futurū Christi Adventum cum primo, & cum eius in cælum ascensione confert.

Discrimen primi & secundi Adventus.

Christi & misericordia & iustitia utraque immensa & æterna.

^o Psal. 102.

^p Eccl. 9.

Humilitas est via ad sublimitatem.

Christus descendens.

*Et quasi de-
crescens as-
cendit & cre-
vit.*

*q Luc. 14. b
& 18. c

*Hominum
peruersitas in
ambendis ho-
noribus.*

r Cant. 1. a

*Ad Iesum a-
lii itidem tra-
hantur, alii
ducuntur, alii
rapiuntur.*

f Ioan. 14. b

f Ioan. 6. g

ueniens incarnari, pati, mori ne moreremur in æternum: propter quod Deus exaltavit illum, quia resurrexit, ascendit, sedet ad Dexteram DEI. Vade, & tu fac similiter. Neque enim ascendere potes, nisi descenderis, quia ut æterna lege fixum est ¹, *Omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat exaltabitur.* O peruersitas, ô abusio filiorum Adam, quia cum ascendere difficillimum sit, descendere autem facillimum, ipsi, & leuiter ascendunt, & difficilius descendunt, parati ad honores & celsitudines graduum ecclesiasticorum ipsis etiam angelicis humeris formidandos. Ad sequendum autem te Domine JESU vix inveniuntur, qui vel trahi patiantur, qui velint duci per viam mandatorum tuorum. Alii enim trahuntur, qui possunt dicere ^r, *Trabe me post te.* Alii ducuntur, qui dicunt: *Introduxit me Rex in cellaria sua.* Alii rapiuntur, sicut Apostolus raptus est ad tertium cœlum. Et primi quidem felices, qui in patientia sua possident animas suas: secundi feliciores, quia ex voluntate sua confitentur ei: tertii felicissimi, qui in profundissima Dei misericordia, quasi quodammodo sepulta jam arbitrii sui potestate, in diuitias gloriæ in spiritu ardoris rapiuntur, nescientes siue in corpore, siue extra corpus, hoc solum scientes, quod rapti sint. Beatus qui ubique te ducem habet Domine JESU, non illum refugam spiritum, qui statim ascendere voluit, & tota diuinitatis dextra percussus est. Nos autem populus tuus, & oves pascuæ tuæ sequamur te: per te, ad te: quia *tu es Via, Veritas, & Vita* ^s, via in exemplo, veritas in promisso, vita in præmio. Verba enim æternæ vitæ habes, & nos cognoscimus & credimus quia tu es Christus filius DEI vivi ^f, qui es super omnia DEUS benedictus in sæcula, AMEN.

IN ASCENSIONE DOMINI:

De Intellectu & Affectu,

S E R M O III.

Hodie cœlorum Dominus, cœlorum alta cœlesti potentia penetravit, & infirma carnis tanquam nubila quædam excutiens, induit stolam gloriæ. Elevatus est Sol in ortu suo, incaluit & invaluit. Dilatavit & multiplicavit radios super terram, nec est qui se abscondat à calore eius. Rediit ad regionem Sapientiæ Sapientia Dei, ubi omnes bonum & intelligunt & requirunt, intellectu perspicacissimi, affectu paratissimi ad audiendam vocem sermonum eius. Nos autem in regione ista sumus, ubi plurimum est malitiæ, sapientiæ parum: quia *corpus quod corrumpitur, aggravat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem,*

tem^a. Per sensum hic ego arbitror intellectum designari: qui tunc ve-
rè deprimitur cum multa cogitat, cum non colligit se circa illam unam &
unicam meditationem, quæ concipitur de civitate illa cuius participatio
eius in idipsum. Huiusmodi intellectum oportet deprimi & distrahi per
multa, multis & multiplicibus modis. *Animam* verò hic æstimo dici af-
fectiones, quæ corrupto corpore diversis passionibus afficiuntur, quæ mi-
tigari nunquam possunt (ne dicam sanari) donec voluntas unum quærat,
& tendat ad unum.

Duo ergo sunt quæ in nobis purganda sunt, intellectus & affectus: *Duo in nobis
purganda: in-
tellectus, &
affectus.*
Intellectus ut noverit, affectus ut velit. Felices & verè felices illi duo
viri Helias & Enoch, quibus omnes materiæ & occasiones ablatae sunt,
quæ eorum intellectum impediunt vel affectum, quia soli Deo viventes
nec noverunt nisi Deum, nec cupiunt nisi Deum. Denique & de Enoch
legitur * quia *raptus est ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio de-
ciperet animam illius*^b. Intellectus noster turbatus erat, ne dicam cæca-
tus: affectus inquinatus erat, & multum inquinatus: sed Christus intel-
lectum illuminat, Spiritus sanctus affectum purgat. Venit enim Filius
Dei, & tot & tanta mirabilia in mundo operatus est, ut non immeritò in-
tellectum nostrum ab omnibus mundanis rebus evocaverit; ut semper co-
gitemus, & nunquam cogitare sufficiamus, quia mirabilia fecit. Verè
latissimos nobis ad spatiandum intelligentiæ campos dereliquit: & tor-
rens cogitationum istarum profundissimus est, qui juxta Prophetam non
possit transvadari. Quis enim sufficiat cogitare qualiter rerum Dominus
prævenit nos, venerit ad nos, subvenit nobis, & singularis illa maje-
stas voluerit mori ut viveremus, servire ut regnaremus, exulare ut repa-
triaremur, & usque ad servilissima opera inclinari, ut constitueret nos su-
per omnia opera sua?

Talem se obtulit Apostolis Apostolorum Dominus, ut jam non in-
visibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspicerent, sed ipse facie ad
faciem videretur, qui omnia fecit. Et quia discipuli carnales erant, &
Deus spiritus est, nec bene convenit spiritui, & carni, umbra corporis sui
temperavit se eis, ut obiectu vivificæ carnis viderent verbum in carne,
solem in nube, lumen in testa, cereum in laterna. Spiritus enim oris no-
stri Christus Dominus, cui diximus, *in umbra tua vivemus** *inter gentes*^d.
In umbra, inquit, tua inter gentes, non inter Angelos, ubi purissimum lu-
men purissimis oculis intuebimur. Unde & virtus Altissimi obumbra-
bit Virgini, ne nimio splendore præstricta, divinitatis fulgur etiam illa
singularis aquila tolerare non posset. Ad hoc autem carnem eis propo-
suit, ut omnem cogitatum eorum ab humanis rebus ad carnem suam (qua
& mira-

* Eccli. 44.
legitur,
Enoch pla-
cuit Deo, &
translatum
est in para-
disum. at
verba hic ci-
tata, sed nulli
appropriata
leguntur.
Sapient. 4.
c Ezech. 47. a

Cur Deus in
carne se visi-
bilem præbuit.

* al. vivimus.
d Thren. 4. d

e Ioan. 4

f Luc. 24.

Cur Apostoli
Christi disces-
sum agrè au-
dient.
g Ioan. 16. b
Cur Spiritus
sanctus non
venerit ad
Apost. Christo
ei omnium præ-
sente.

* al. qui.
h Ioan. 16. b

i 4. Reg. 2. b
Helias in cœ-
lum subre-
ctus Christi
ascendentis
typus.

Rari quorum
intellectus il-
luminatus &
affectus pur-
gatus.

Spiritus du-
plicis expu-
sio.

& mirabilia dicebat, & mirabilia faciebat) adunaret, & sic de carne trans-ferret ad spiritum, quia spiritus est DEUS: & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare ^e. Non tibi videtur eis intellectum illuminasse, cum aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas, ostendens quia hæc oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam suam ^f?

Sed illi sanctissimæ carni eius assuefacti, verbum de discessu eius au-dire non poterant, ut eos relinqueret, pro quo omnia reliquissent. Qua-re hoc? Quia intellectus illuminatus erat, sed nondum purgatus affectus. Unde & benignus magister blandè eos ac dulciter consolabatur, di-cens ^g: *Expedi vobis ut ego vadam. Si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos. Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.* Quid est quòd Christo commorante in terris, Spiritus sanctus ad eos veni-re non potuit? An carnis illius consortium abhorrebat, quæ de ipso & per ipsum in Virgine & de Virgine matre concepta erat & nata? Absit; sed ut ostenderet nobis per quam ambularemus viam, formam appone-ret cui imprimeremur. Et illi quidem illis plorantibus elevatus in cœlum Spiritum Sanctum misit, qui affectum eorum, id est, voluntatem munda-vit, imò potius alteravit, ut jam magis Dominum velint ascendisse, quàm * prius detinuisse voluerant. Impletum est quod eis prædixe-rat ^h. *Vos autem contristabimini, sed tristitia vestra convertetur in gau-dium.* Sic ergo eorum intelligentia per Christum illuminata est, & vo-luntas emundata per Spiritum; ut sicut bonum noverint, sic & velint, quod solùm perfecta religio vel religiosa perfectio est.

Recordor nunc Helisæi sancti, qui cum Helias dixisset, ut in discessu vel ascensu suo postularet quod vellet, respondit: *Oro ut fiat spiritus tuus duplex in me.* At ille: *Rem difficilem postulasti: attamen si videris quando tollor à te, erit quod petisti* ⁱ. Nonne tibi videtur Helias ascendentis Do-mini signare personam, Helisæus verò chorum apostolicum in Ascensio-ne Christi anxie suspirantem? Sicut enim Helisæus ab Helia nullo pacto avelli poterat, sic nec Apostoli à Christi præsentia poterant separari. Vix enim tandem eis persuasit, quia sine fide impossibile esset placere DEO. Quis est ergo spiritus iste duplex qui quæritur, nisi illuminatio, intelle-ctus, & affectus purgatio? Res difficilis, quia rarus in terris est qui illum habere mereatur. *Attamen, inquit, si videris quando tollar à te, eris quod petisti.* Nihil est quod propter hoc habeant perdere vel debeant alumni tui Domine JESU, quia videntibus illis es elevatus in cœlum, & deside-rantibus oculis te sequuti sunt gradientem in multitudine fortitudinis tuæ. Vel certè spiritum duplicem dicere possumus illud quod Salvator ad

Discipu-

De Ascensione Domini, Sermo III. 275

Discipulos ait ^k: *Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet.* Nonne maiora Christo, per Christum tamen, fecit Petrus de quo legitur ^l, *quia in plateis ponebantur infirmi in lectulis, ut veniente Petro saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis?* Nusquam enim Dominus umbra sua invenitur infirmitates sanasse.

Non dubito ergo intellectum omnium vestrum qui hîc estis, illuminatum esse: sed non affectum æque esse purgatum, manifestis approbabo coniecturis. Omnes quod bonum est nostis, & viam per quam incedere, & quomodo in ea incedere debeatis, sed voluntas non una est. Quidam enim ad omnia viæ & vitæ huius exercitia non solum ambulant, sed & currunt, imò potius volant, ut eis & vigiliæ breves, & cibi dulces, & panis suaves, labores non solum tolerabiles sed & appetibiles videantur. Alii autem non sic, sed corde arido & affectione recalcitrante, vix trahuntur ad hæc, vix gehennali timore compelluntur. Quosdam nec compellimus quidem, quibus frons mulieris meretricis facta est, & nolunt erubescere. Sunt iterum multi inter nos qui de uno pane comedunt nobiscum, dormiunt nobiscum, cantant nobiscum, laborant miseri & miserabiles, utpote focii tribulationis, sed consolationis non ita. Nunquid abbreviata est manus Domini, ut omnibus donare non possit, qui aperit manum suam, & implet omne animal benedictione? Quid ergo in causa est? Illud omnino, quia non vident Christum cum tollitur ab eis, id est, non cogitant quomodo eos orphanos reliquerit, quòd peregrini & advenæ sint super terram; quòd tamdiu sæculenti corporis horrido carcere teneantur, & non sint cum Christo. Huiusmodi autem si diu ita permanserint sub onere, aut opprimuntur & succumbunt, aut quodammodo in inferno sunt, ut nunquã ad plenum respirent in lucem miserationum Domini, nec in libertatem spiritus, quæ sola facit jugum suave, & onus leve.

Inde autem tam perniciofa tepiditas emanat, quia affectus, id est, voluntas eorum nondum purgata est, nec bonum sic volunt sicut noverrunt à propria concupiscentia abstracti graviter & illecti. Amant enim in carne sua terrenas consolatiunculas, sive in verbo, sive in signo, sive in facto, sive in aliquo alio, & hæc interrumpunt aliquando, non tamen penitus rumpunt. Inde est, quod rarò affectiones suas dirigunt in Deum, & eorum compunctio non continua, sed horaria est. Impleri autem visitationibus Domini anima non potest, quæ distractionibus subiacet, & quantò magis illis evacuabitur, tantò amplius istis implebitur, si multum, multum; si parum, parum. Vel certè si magis probas, nunquam istæ illis misceri poterunt in æternum; quia ubi vasa vacua non

Sermones S. Bernardi.

M m

invenit

Vita religiosa studia quam dispari voluntatis affectus colantur.

Ad vita religiosa munia cur plerique tam tepidi & tepidi.

Perniciofa tepiditas unde,

Consolationes carnis & spiritus sese non compatiuntur.

* ad mitti-
tur.

invenit oleum, stare necesse est : nec mittunt * vinum novum nisi in utres novos, ut ambo conserventur. Neque enim spiritus & caro, ignis & tepiditas in uno domicilio commorantur, præsertim cum tepiditas ipsi

• Apoc. 3. 2

Domino soleat vomitum provocare °.

*Renunciare
delictis carnis
initio grave,
postea suave.*

Sic enim Apostoli adhuc carni Dominicæ inhaerentes, quæ sola sancta, quia Sancti sanctorum, erat, Spiritu sancto repleti nequiverint, donec tolleretur ab eis; tu carni tuæ, quæ sordidissima est, & diversarum spurcitarum phantasiis repleta, astrictus & conglutinatus, illum meracissimum Spiritum te posse putas suscipere, nisi carnis istis consolationibus funditus renunciare tentaveris? Revera eum inceptis, tristitia implebit cor tuum: sed si perseveraveris, tristitia tua convertetur in gaudium.

m Ps. 103. c*

Tunc enim purgabitur affectus, & voluntas renovabitur, vel potius nova creabitur: ut omnia quæ primò difficilia, imo impossibilia videbantur, cum multa percurrentur dulcedine & aviditate. *Emitte, inquit m, spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ.* Sicut per faciem exterior homo cognoscitur, sic per voluntatem demonstratur interior. Emisso ergo spiritu creatur & renovatur facies terræ, id est, terrena voluntas fit cœlestis, parata ad nutum citius obedire. Beati qui tales sunt: qui non solum malum non sentiunt, sed in mira quadam cordis dilatatione commorantur. De illis enim quos supra commemoravimus, terribiliter ait Deus *m*: *Non permanebit spiritus meus in hominibus istis, quia caro sunt*, id est carnales: & quicquid in eis spiritus fuerat, in carnem evanuit.

• Gen. 6. d

Quia igitur, charissimi hodierna dies est in qua sponsus auferetur à nobis, & non sine tumultu aliquo animorum nostrorum: ad hoc tamen ut mittat nobis Spiritum veritatis, ploremus & oremus, ut dignos nos inveniat, vel potius efficiat, & repleat domum istam, ubi sumus sedentes, quatenus non vexatio, sed unctio eius doceat nos de omnibus: sicque & intellectu clarificato, & affectu purificato veniat ad nos, & apud nos faciat mansionem. Et sicut serpens Moyli devoravit omnes serpentes magorum °, sic iste cum venerit, absorbebit omnes carnales affectiones & delectationes nostras & consolationes, ita ut de labore requiem, de tribulatione lætitiā, de contumelia gloriam habeamus, sicut illi quos repleverat, ibant gaudentes à conspectu concilii; quoniam digni habiti sunt pro nomine JESU contumeliam pati *p*: Spiritus enim Jesu spiritus bonus, Spiritus sanctus, spiritus rectus, spiritus dulcis, spiritus principalis: quicquid in hoc sæculo nequam videtur difficile & angustum, leve facit, & latum: opprobrium gaudium judicat, despectionem exultationem esse

• Exod. 7

perluadet. Scrutemur ergo, juxta Prophetam *q* vias nostras, & studia nostra,

• Actor. 5.

• Thren. 3. c

• Thren. 3. c

nostra,

nostra, levemus corda nostra, cum manibus ut in solemnitate Sancti Spiritus gaudeamus, & abundantius gaudeamus, qui nos inducat in omnem, sicut promisit Deus Filius veritatem.

IN FESTO ASCENSIONIS.

De duabus malis Ascensionibus, Dæmonis & primi hominis, & sex bonis, Christi & nostris.

S E R M O IV.

SI Nativitatis & Resurrectionis Dominicæ digna devotione solennia celebramus, hodiernum quoque Ascensionis diem non minus devotè convenit celebrari. In nullo siquidem à festivitatis illis ista degenerat, sed finis earum & adimpletio est. Meritò quidem solemnitatis & lætitiæ dies agitur, quando sol ille supercælestis, sol justitiæ nostris se præsentavit obtutibus, nube carnis, & mortalitatis sacco fulgorem suum & lucem temperans inaccessibilem. Magna quoque lætitia & exultatio multa nimis, quando conscisso sacco, lætitiâ circumdatus est, factaque de medio sacci ipsius non quidem substantia, sed vetustate, sed corruptione, sed miseria, sed utilitate, nostræ dedicavit primordia resurrectionis. Verumtamen quid mihi & solemnitatibus istis, si conversatio mea usque adhuc detinetur in terris? Quis verò vel desiderare præsumeret ascensum cœli, nisi quia is qui descenderat, prior ascendit? Dico ergo vobis, non multò mihi tolerabilior videretur exilii huius habitatio, quam gehenna, nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen fiduciæ & expectationis, quando elevatus est in nubibus, & spem fecit credentibus. Denique *nisi ego abiero*, inquit ^a, *Paracletus non veniet ad vos*. Quis Paracletus? Utique per quem diffunditur charitas, & jam spes non confundit, ille Paracletus, per quem in cœlis sit conversatio nostra, virtus ex alto, per quam sursum sint corda nostra. *Vado*, inquit ^b, *parare vobis locum: & si abiero, iterum veniam, & assumam vos ad me ipsum. Vbi enim fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquila*. Vides ne quemadmodum cæterarum solemnitatum ea quam hodie celebramus, & consummationem habeat, & fructum declaret, & augeat gratiam.

Sicut enim cætera omnia eius qui nobis natus est, & nobis datus, ita ipsa quoque ipsius Ascensio propter nos facta est, & facit pro nobis. In nostra siquidem vita, multa, quantum in nobis est, videmur agere casu, multa necessitate, sed Christus Dei virtus & Dei sapientia neutri potuit subiacere. Quæ enim Dei virtutem necessitas cogeret, aut quid ageret Dei Sapientia casu? Omnia proinde quæcunque loquutus est, quæcunque operatus est, quæcunque passus est, ne dubites fuisse voluntaria, plena

Hodiernæ solemnitatis e-logia.

^a Ioan. 16. b

^b Ioan. 14. a

Omnia Christi gesta, certo consilio & ma-

*quod mysterio
constant.*

**al. cogita-
tioni.*

*Eph. 4. b

*Christus as-
cendens nos
quoque docet
ascendere.
d' Esa. 14. d
Cave ergo as-
cendere eum
Satanam.
Ambitio po-
restatis & e-
minentie per-
niciosa ascen-
sio.
Ambitiosi,
sectatores Sa-
tanam.*

sacramentorum, plena salutis. Hæc scientes, si quid aliquando eorum quæ de Christo sunt, in nostram scientiam venire contingat, non sic audiendum est tanquam si inventitium quidpiam proferamus, sed tanquam id quod etiam priusquam causa sciretur, constaret nequaquam sine causa fuisse. Sicut enim qui scribit, certis rationibus collocat universa; ita quæ à Deo sunt, ordinata sunt, maximèque ea quæ præsens in carne est operata maiestas. Sed væ angustæ cognitioni*, væ paupertati scientiæ nostræ, qui tantum ex parte cognoscimus, & parte modica. Vix scintillulæ quædam nobis elucent de tanta luminis copia, de lucerna posita super candelabrum. Sanè quantò minus singuli capimus, tantò fidelius cæteris communicanda sunt quæ singulis revelantur. Et ego, fratres, quæ mihi ad vestram ædificationem de ascensione, imò de ascensionibus suis donare ipse dignatur, nec volo nec debeo subtrahere vobis, præsertim quod hæc sit spiritualium prærogativa donorum, ut communicata non minuantur. Aliquibus fortassis hæc nota sunt, quibus similiter revelata sunt; sed propter eos qui fortè non adverterunt sublimioribus intenti, aut aliis occupati, seu etiam propter eos qui minus capacis intelligentiæ sunt, mihi incumbit loqui quæ sentio.

Christus qui descendit, ipse est & qui ascendit. Apostoli verba sunt hæc. Ego autem credo eum in hoc ipso quod descenderit, ascendisse. Sic enim oportebat Christum ascendere, ut nos ascendere doceremur. Cupidi quidem sumus ascensionis: exaltationem concupiscimus omnes, Nobiles enim creaturæ sumus, & magni cuiusdam animi, ideoque altitudinem naturali appetimus desiderio. Sed væ nobis, si voluerimus eum sequi, qui ait *d*: *Sedebo in monte testamenti, in lateribus aquilonis.* Heu miser, in lateribus aquilonis? Frigidus est mons ille, non te sequimur. Potestatis habes concupiscentiam, altitudinem præsumis potentiæ. Quanti tamen usque hodie fœda sequuntur infeliciaque vestigia, imò verò quàm pauci evadunt, quibus non dominandi libido dominetur? Hinc est, quòd benefici vocantur, qui potestatem habent, hinc quòd laudatur peccator in desideriis animæ suæ. Potentibus siquidem omnes adulantur, invident omnes. Quem sequimini miseri homines, quem sequimini? An non videtis Satanam tanquam fulgur de cælo cadentem; Nonne iste est mons, in quem ascendit Angelus, & diabolus factus est? Vel illud advertite, quod post casum suum invidiâ cruciante malè sollicitus de supplantando homine, illius tamen montis ascensum nullatenus ausus est suadere ei, in quo nimirum pro inani ascensu tam immane præcipitium cognoscere-
tur expertus.

Sed non defuit versuto hosti quid ageret. Similem ei montem alte-

rum

De Ascensione Domini, Sermo IV. 279

rum demonstravit, *Eritis*, inquiens ^e, *sicut dii*, *scientes bonum & malum.* ^{e Gen. 3. a}
 Perniciosa etiam hæc ascensio, imò magis descensio est de Hierusalem in Hierico. Pessimus mons inflans scientia, in quem tamen usque hodie videas tanta concupiscentia plurimos reperere filiorum Adam, ac si non noverint quantum pater eorum in illius montis ascensu descenderit, imò quam graviter ceciderit, quantum tota deiecta sit & conquassata posteritas. Nondum sanata sunt vulnera quæ tibi in ascensu montis illius inflicta sunt, licet adhuc in patre lateres: & nunc iterum in propria persona conaris ascendere: ut sit error novissimus peior priore? Quænam miseris tam dira libido? Filii hominum usquequo gravi corde ^f, ut quid diligentis vanitatem, & quæritis mendacium? An ignoratis, *quoniam infirma mundi elegit Deus ut confundat fortia: & stultos mundi elegit Deus ut confundat sapientes &?* Non nos Dei comminantis terror revocat, perdituri Sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobaturi? non patris exemplum, non denique sensus ipse noster, & duræ experientia necessitatis, cui sumus addicti per insipientem scientiæ appetitum.

Scientia inflans noxia ascensio est.

Hinc Adamo & posteris ruina causa.

Psal. 4. a

1. Cor. 1. d

Ecce vobis, fratres, montem demonstravimus alium, non in quem ascendatis, sed quem fugiatis. Ipse est in quem ascendebat qui voluit esse sicut Deus, sciens bonum & malum: ipse quem usque hodie filii eius accumulunt & elevant, nihil invenientes tam vile, unde non velint montem elevare scientiæ. Videas alium literarum, alium mundialis curæ, istum placitationum displicentium Deo, illum fervilis cuiuslibet artis tam vehementer affectare scientiam, ut laborem non reputet, tantummodo ut possit aliquibus doctior reputari. Sic ædificant Babel, sic putant ad Dei se perventuros similitudinem: sic concupiscunt quod non expedit, quod expedit omittentes. Quid vobis & montibus istis, in quorum ascensu tanta difficultas est, & tam grande periculum: aut cur eum deseritis montem, cuius & facilis est ascensus & perutilis? Potestatis ambitio Angelum felicitate privavit Angelica; scientiæ appetitus hominem immortalitatis gloria spoliavit. Conetur quis ascendere in montem potestatis: quantas putas contradictiones habebit, quantos inveniet repulsores, obstacula quanta, quàm difficilem viam? Quid si tandem eum adipisci contigerit quod optabat? *Potentes*, ait scriptura ^h, *potenter tormentata patientur*, ut præsentis sollicitudines & anxietates quas potestas ipsa parit, omittam. Cupidus alter est inflantis scientiæ, quantum laborabit, quantum anxiabitur spiritus eius? Et tamen audiet, *Nec si te ruperis apprehendes.* In amaritudine morabitur oculus eius, quoties videre contigerit, cui se posteriorem iudicet, aut putet ab aliis reputari. Quid cum

Hominum Vanitas noxia & nimio sciendi desiderio flagrantium.

Potestatis ambitio perdidit Angelum, appetitus scientiæ hominem.
h Sap. 6. a

Cupiditas potestatis & scientiæ quantis obnoxia periculis & malis.

1. Cor. 1. c. intumuerit multum? *Perdam, inquit Dominusⁱ, sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo.*

Jam ne multis immerer, vidistis (ut arbitror) quàm fugiendus nobis sit mons uterque, si præcipitium Angeli, si casum hominis expavescimus. Montes Gelboe, nec ros, nec pluvia veniant super vos^o. Quid tamen agimus? Ascendere sic non expedit, & ascendendi tenemur concupiscentia. Quis docebit nos ascensum salubrem? Quis nisi de quo legimus^k. *Quoniam qui descendit, ipse est & qui ascendit?* Ab ipso demonstranda nobis erat ascensionis via, ne ductoris, imò seductoris iniqui aut vestigium aut consilium sequeremur. Quia ergo non erat quò ascenderet, descendit Altissimus, & tuo nobis descensu suavem ac salubrem edicavit ascensum. Descendit de monte potentia, carnis infirmitate circumdatus: descendit de morte scientia, quoniam placuit Deo per stultitiam prædicationis salvos facere credentes. Quid enim tenello corpore & infantilibus membris videtur infirmius? Quid indoctius apparet parvulo quia sola matris ubera noverit? Quis impotentior eo, cuius omnia membra clavis affixa, cuius omnia dinumerantur ossa? Quis insipientior eo, qui tradebat in mortem animam suam, & quæ non rapuit tunc exolvebat? Vides quàm multum descenderit, quantum à potentia sua, quantum à sapientia sua exinanierit semetipsum. Sed non potuit altius montem bonitatis ascendere, nec suam commendare expressius charitatem. Nec mirum si descendendo Christus ascendit: quando priorum uterque cecidit ascendendo. Et mihi quidem videtur montis huius ascensorem quærere qui dicebat^l: *Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius?* Fortè etiam Ilaias ascensionis desiderio cadentes intuens homines, ad hunc revocabat montem, exclamans^m: *Venite ascendamus in montem Domini.* An non manifestè eos de priorum montium ascensione redarguens, montis huius prædicat ubertatem: qui aitⁿ, *Ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons coagulatus, mons pinguis.* Hic est igitur mons domus Domini præparatus in vertice montium, super quos salientem sponsum inspexerat, quæ dicebat^o: *Ecce venit is saliens in montibus.* Docebat enim ignarum viæ: trahebat parvulum, infantulum deducebat: ideoque velut quibusdam passibus ibat, ut de virtute in virtutem videretur DEUS deorum in Sion. Justitia enim eius sicut montes Dei.

Sed jam (si placet) saltus etiam ipsos intueamur, quibus exultavit ut gigas ad currendam viam^p, & cuius egressio à summo cæli, per gradus quosdam usque ad summum eius occurrit^q. Primum ergò constitue montem illum in quem ascendit cum Petro & Jacobo & Joanne, ubi

o 2. Reg. 1. d
Quis salutaris
ascensus, do-
cetur Exem-
plo Christi.
k Ephes. 4. b
Christus de-
scendendo per
humilitatem
ascendit.

l Psal. 23. a

m Esai. 2. a

n Psal. 67. c

o Cant. 2. b

p Psal. 18. b

q Mat. 17. a

De Ascensione Domini, Sermo IV. 281

tibi & transfiguratus est ante eos. Refulfit facies eius ut sol, & vestimenta eius facta sunt alba sicut nix. Resurrectionis gloria ista est, quam in monte spei contemplamur. Ut quid enim ascendit ut transfiguraretur, nisi ut doceret nos cogitatione ascendere ad futuram illam gloriam quæ revelabitur in nobis? Felix cuius meditatio in conspectu Domini est semper, qui in corde suo delectationes dexteræ Domini usque in finem sedula cogitatione revolvit. Quid enim grave illi poterit videri, qui semper mente tractat, quod non sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam? Quid concupiscere poterit in sæculo nequam, cuius oculus semper videt bona Domini in terra viventium, semper videt æterna præmia: *Tibi dixit cor meum* (Propheta loquitur Domino) *tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.* Quis mihi tribuat, ut omnes surgentes stetis in excelsis, & videatis exultationem quæ ventura est vobis à Domino?

Prima Ascensio quæ cum Christo ascendendum; Cælestis gloria contemplatio, in monte Thabor designata.

r Psal. 26. c

Non sit molestum vobis obsecro quod in monte hoc aliquando diutius immoramur. Poterimus enim cæteros festinantius pertransire. Veruntamen in isto quem non detineat sententia illa sancti Petri, quam in eo protulit, & de eo: *Domine* (inquiens) *bonum est nos hic esse?* Quid est, *bonum est*, imò quid aliud videtur bonum, quam in bonis animam demorari quandoquidem adhuc corpus non potest? Puto quod eius qui ingrediebatur in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei, in voce exultationis & confessionis, sonus epulantis fuerit: *Bonum est nos hic esse.* Quis enim ex vobis secum cogitans futuram illam vitam, sed lætitiâ, sed jucunditatem, sed beatitudinem, sed gloriam filiorum Dei: quis, inquam, talis tranquilla secum conscientia volvens, non continuo de plenitudine intimæ suavitatis eructat: *Domine bonum est nos hic esse?* Non sanè in hac ærumnosa peregrinatione ubi corpore detinetur, sed in suavi ac salubri illa cogitatione in qua corde versatur. *Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?* Vos autem filii hominum, filii hominis qui descendit de Hierusalem in Hierico, filii hominum usquequo gravi corde? Ascendite ad cor altum, & exaltabitur Deus. Hic est enim mons in quo transfiguratur Christus. Ascendite, & scietis quoniam Dominus sanctum suum mirificavit.

f Matt. 17. a

n Psal. 41. a

t Psal. 54. b

Obsecro vos, fratres mei, non graventur corda vestra in curis sæcularibus: nam de crapula & ebrietate (gratias Deo) non magnopere necesse habeo vos admonere. Exonerate obsecro corda vestra gravi mole terrenarum cogitationum, ut sciatis mirificatum à Domino sanctum suum. Levate corda vestra cum manibus quibusdam cogitationum, ut transfiguratum Dominum videatis. Formate in cordibus vestris non modò

Ad superne glorie, & Cælestium mansionum contemplationem. elegans exhortatio.

Patriar-

Patriarcharum & Prophetarum tabernacula, sed omnes domus illius celestis multiples mansiones secundum eum, qui circuibat immolans in tabernaculo Domini hostiam vociferationis, cantans, & Psalmum illum dicens Domino ^u: *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini.* Circuite & vos charissimi, cum pietatis & devotionis hostia, visitantes animo sedes supernas, & multas, quæ in domo Patris sunt mansiones, humiliter prosternentes corda vestra ante thronum Dei & Agni, cum reverentia supplicantes singulis ordinibus Angelorum, Patriarcharum numerum, cuneos Prophetarum, & senatum Apostolicum salutantes; coronas martyrum suscipientes, purpureis rutilantes floribus; redolentes liliis choros Virginum admirantes, atque ad mellifluum novi cantici sonum quantum prævalet infirmitas cordis, erigentes auditum. *Hæc recordatus sum* (Propheta loquitur Domino ⁿ) *& effudi in me animam meam.* Quæ? *Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei.* Et item: *Memor sui,* inquit ^p, *Dei, & delectatus sum.* Quem viderunt Apostoli, vidit & iste, nec dissimili, ut arbitror, visione: nisi quod spirituale totum habuit huius visio, corporeum nihil. Omnino non videbit eum sicut is, qui dicebat ^l: *Vidimus eum, & non erat illi species neque decor.* Transfiguratum proculdubio vidit & speciosum forma præ filiis hominum, qui delectatum se perhibet, sicut & Apostoli, *Bonum est,* inquiunt Domino ^a, *nobis hic esse.* Et ut nihil desit propositæ similitudini, illi quidem proni cecidisse leguntur, hic verò suum fatetur spiritum defecisse. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Ascendentes igitur in hunc montem, & revelata facie gloriam Domini specularantes, haud dubium quin clamare habeatis & vos: *Trahe nos post te.* Quid enim prodest scire quò sit eundem, si quidem quâ debeas ire non noveris?

Alterum proinde montem ascendas necesse est, in quo prædicantem audias, & scalam erigentem octo distinctam scalaribus, cuius summitas cælos tangit. *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Jam si primum ascenderis montem jugi meditatione supernæ gloriæ, istum nihilominus montem ascendere non gravaberis, ut in lege eius mediteris die ac nocte: sicut idem Propheta non solum meditabitur in præmiis, sed & in mandatis Domini quæ dilexit ^c. Sic enim audies & tu, *& quo eam, scitis* ^o, propter Ascensionem primam. *Et viam scitis,* propter secundam. Propterea in corde tuo pone viam veritatis inquirere, ne fortè sis de eorum numero, qui viam civitatis habitaculi non invenerunt. Magis autem sollicitus esto ascendere

Altera Ascensio, Meditatio doctrine & prædicationis Evangelicæ.

^b Matt. 5. a

^c Psal. 118.

^o Ioan. 14.

dere non modò cogitatione cælestis gloriæ, sed & conversatione quæ cælestem gloriam mereatur.

Tertium nihilominus montem lego*, in quem ascendit solus orare, *Tertia Ascensio; Oratio.*
 Vide ergo quàm bene sponsa in Canticis. *Ecce, inquit d, venit iste saliens in montibus.* In primo transfiguratus est, ut scires quò tenderes: in secundo verba vitæ loquutus est, ut scires quâ pervenires: oravit in tertio, ut eundi & perveniendi bonam obtinere studeas voluntatem. *Scienti enim bonum, & non facienti, peccatum est illi e.* Propterea sciens quoniam in oratione datur bona voluntas, cum videris, quæ agenda sunt, ut convalescas ad agenda, quæ videris, ascende tu ad orationem, ora instanter, ora perseveranter, sicut ille pernoctabat in oratione, & dabit Pater bonus spiritum bonum petenti se. *Secessus orandi gratia.* Et vide quàm utiliter orationis tempore etiam corporalis loci secretum quærimus, quando hoc ille non solum docuit verbo, *Intra, inquit f, in cubiculum tuum, & clauso ostio ora Patrem tuum:* sed & commendavit exemplo, nec domesticorum quemquam admittens, sed solus ascendens ad orationem. *f Matt. 6. a*

Putas poterimus aliquid amplius de eius ascensionibus invenire? Poterimus utique. Volo enim ut nec jumentis ipsius sis immemor, super quod legitur ascendisse. Volo ut nec ipsam Crucis Ascensionem omittas: Nam & illa exaltari oportebat filium hominis. Et ego, inquit g, *si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.* Itaque cum jam & cognitio superpetit, & velle adjacet, quid agis quod perficere bonum non invenis? sed a finini quidam & bestiales motus legem contrariam habent, & captivare te volunt. Quid, inquam, facies super concupiscentiis irrationalibus, quæ sunt in membris tuis? Urget te etiam cum jejunare consentis, gulæ illecebra: cum vigilare proponis, somnolentia premit. Quid faciemus huic Asino? Asinum enim istud est, commune cum asinis: quia homo comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis b. Ascende Domine super asinum istum, conculca hos bestiales motus, quia domari debent, ne dominari prævaleant. Nisi enim calcati fuerint, conculcabunt nos: nisi premantur, oppriment nos. Propterea sequere anima mea, & in hac ascensione Christum Dominum, ut sub te sit appetitus tuus, & tu domineris illius. Nam ut in cælum ascendas, prius necesse est levare te super te, calcando carnalia desideria quæ in te militant adversum te. *g Ioan. 12. c*
Quarta ascensio super asinum.

Sequere etiam Ascendentem crucem exaltatum à terra: ut non solum super te, sed & super omnem quoque mundum mentis fastigio colloceris, univèrsa quæ in terris sunt deorsum aspiciens & despiciens, sicut scriptum est: *Cernent terram de longe i.* Nulla te mundi oblectamenta inclinent, nullæ adversitates dejiciant. Absit tibi gloriari nisi *h Psal. 48. c*
Bestialis concupiscentie motus comprimentis.
5. Ascensio super crucem.
i Esa. 33. c

Sermones S. Bernardi,

N n

nifi

nisi in cruce Domini tui Jesu Christi, per quem tibi mundus crucifixus est: ut quæ mundus appetit, crucem reputes: & tu crucifixus mundo, illis quæ mundus crucem reputat, toto inhæreas amore.

Jam verò quid ex hoc restat, nisi ut ad illum ascendas, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula? Dissolvi jam, & esse cum Christo, multo magis optimum. *Beatus vir cuius est auxilium abs te*, ait Propheeta ad Dominum ^k: *ascensiones in corde suo disposuit: ibit de virtute in virtutem usque ad videndum Deum Deorum in Sion.* Hæc est ultima ascensio, in qua implentur omnia, sicut ait Apostolus ^l: *Christus, qui descendit, ipse est & qui ascendit: ut adimpleret omnia.* Sed de illa ascensione quid dicam? Quò ascendemus, ut ubi Christus est, & nos simus? Quid ibi erit? *Oculus, Deus, non vidit absque te quæ preparasti diligentibus te* ^m. Desideremus hanc Fratres mei, suspiremus ad eam jugiter, & eo magis affectus vigeat, quo deficit intellectus.

IN ASCENSIONE DOMINI:

De Intellectu & Affectu.

S E R M O V.

Hodie sedenti in throno Antiquo dierum, confessurus pariter, oblatus est Filius hominis, & erit deinceps non modò germen Domini in magnificentia & gloria, sed & fructus terræ sublimis ^a. Felix unio, & amplectendum ineffabilibus gaudiis sacramentum. Idem enim & germen Domini, & fructus terræ: idem & ipse Dei filius, & fructus ventris Mariæ est. Idem filius David, & Dominus, de quo hodie gaudium eius impletum est, unde olim præcinens aiebat ^b: *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis.* Quomodò enim non Dominus germen Domini? idem tamen & filius eius, utpote fructus terræ sublimis, fructus virgæ quæ de radice Jesse processit. Hodie igitur suum hunc & hominis Filium apud semetipsum Pater clarificat claritate quam habuit priusquam mundus fieret apud ipsum. Hodie veritatem, quæ de terra orta est, cælum sibi redditum gloriatur. Hodie sponsus aufertur à filiis, & lugendum eis est, sicut ipse prædixit ^c. Non enim poterant filii sponsi lugere donec sponsus cum eis erat: sed veniet dies ut auferatur ab eis, ut de cætero lugeant & jejunent. Ubi illud jam Petre quod dixerat ^d: *Domine, bonum est nos hîc esse, faciamus hîc tria tabernacula?* Ecce enim ingressus est amplius & perfectius tabernaculum, non manu factum, id est non huius creationis

In mundo esse periculosum. Quomodo ergò jam bonum est nos hîc esse? Imò verò molestum est, grave est, periculosum est. Nimirum ubi malitiæ plurimum, sapientiæ modicum,

^{6.} *Ascensio ad cælum.*

^k Psal. 83. b

^l Eph. 4. b

^m Esa. 64. b

& 1. Cor. 4.

^a Esai. 4.

^b Pl. 109. d

Hodierna festivitatis gloria.

^c Matt. 9.

^d Matt. 17. b

De Ascensione Domini, Sermo V. 285

modicum, si tamen vel modicum invenitur: ubi viscosa omnia, omnia lubrica, operta tenebris, obsessa laqueis peccatorum: ubi periclitantur animæ, ubi spiritus affliguntur sub sole, ubi tantum vanitas & afflictio spiritus est. Levemus igitur Fratres mei, levemus in cælum corda cum manibus: & ascendentem Dominum sequi, velut quibusdam passibus devotionis & fidei contendamus. Erit enim cum sine mora, sine difficultate obviam illi in nubibus rapiemur: & id poterunt corpora spiritualia, quòd merito interim nequeunt spiritus animales. Nunc enim quantis conatibus corda levare necesse est: quæ quidem (ut miserabiliter satis in libro propriæ experientiæ legimus) & corruptio corporis aggravat, & terrena inhabitatio deprimit?

Cor sursum levare in hoc statu difficile.

At fortè tradendum est, quid sit levare cor, aut quemadmodum illud oporteat elevari: sed tradendum sanè tam ab Apostolo, quàm à nobis. *Si consurrexistis*, inquit ^e, *cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Ac si manifestius dicat: *Si consurrexistis, & coascendite: si convivitis, & conregnate. Sequamur Fratres, sequamur Agnum quocunq; ierit: sequamur patientem, sequamur & resurgentem, sequamur multò libentius ascendentem.* Crucifigatur vetus homo noster simul cum illo: ut destruat corpus peccati: ut ultra non serviamus peccato, mortificatis nimirum membris nostris, quæ sunt super terram. Sed & quomodo ipse resurrexit à mortuis per gloriam Patris: ita & nos in novitate vitæ ambulemus. In hoc enim mortuus est & resurrexit, ut peccatis mortui, justitiæ vivamus.

Colo 3. 1. a*

Christus patiens, resurgens & ascendens sequendus.

Cæterum quoniã vitæ novitas locum exigit tutiorem, & resurrectionis dignitas altiore expetit gradum, sequamur etiam ascendentem, quære videlicet & sapere quæ sursum sunt, ubi ille est; non quæ super terrâ. Quæris quis ille sit locus? Apostolum audi ^f. *Quæ sursum est, inquit, Hierusalem libera est, quæ est mater nostra. Vis scire quænam ibi sint? Visio pacis est, Lauda Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion: qui posuit fines tuos pacem g.* O pax quæ exuperas omnem sensum, ô pax etiam super pacem! ô mensura super mensuram, conferta & coagitata & supereffluens! Compatere igitur Christo anima Christiana: conresurge, coascende: quod est, *declina à malo, & fac bonum: inquire pacem, & persequere eam* ^o. Sic nimirum Paulus in actibus Apostolorum de continentia & justitia & spe vitæ æternæ memoratur docuisse discipulos ^h. Sic veritas ipsa monet in Evangelio ⁱ præcingere lumbos, lucernas accendere, & deinceps hominibus expectantibus Dominum suum similes inveniri.

f Galat. 4. a

g Psal. 147. b

o Psal. 33.

h Act. 13. b

i Luc. 12. c

Cæterum gemina quædam (si bene advertistis) Ascensio nobis ab Apostolo commendatur, in eo quod & quære, & sapere

Ascensio duplex commendatur.

N n 2

monuit

k Psal. 33. a

*Cordis plena
pax & unio
superna ieru-
salem refer-
ratur.*

*Cordis mem-
bra Intellectus
& Affectus.*

*Religiosi qui-
nam plan-
gendi.*

*Nota signa &
critiria qui-
bus viros re-
ligiosos & sal-
sus, ferventes
& languidos
discernas.*

monuit non infima, sed superna. Quam fortasse distinctionem nec ipse quoque Propheta præterisse omnino videbitur^k, dicens: *Inquire pacem, & persequere eam*: ut hoc sit pacem sequendam quærere, persequi inquisitam, quod est sapienda quærere, quæ sita sapere, quæ sursum sunt, non quæ super terram. Nimirum donec divisa sunt corda nostra, & multos interim sinus inveniuntur habere, nec sibi omnino cohærere videntur, vel particulatim ea & membratim quodammodo levare necesse est, ut in superna illa Hierusalem colligantur: cuius participatio eius in id ipsum: ubi non tantum singuli, sed & omnes pariter incipiant habitare in unum: non modò scilicet non divisi in semetipsis, sed nec inter seipsos. Ecce enim ut tanquam principalia cordis ipsius membra distinguam: est *Intellectus* in nobis, est & *Affectus*: & hi quoque sapius sibi invicem adversantes: ut alter summa petere, alter appetere infima videatur. Quantus verò is dolor, quàm gravis animæ cruciatus, dum sic distrahitur, sic dilaceratur, sic abrumpitur à seipsa, vel ex ea saltem, quam omnibus experiri in promptu est, corporis scissione conjiciat, si quis in suo spiritu animadvertere perniciofa & periculosa insensibilitate non neglexerit. Distrahuntur hominum crura, & longioris obice ligni remonentur ab invicem pedes: & dum adhuc cutis integra manet, quis tamen ille est cruciatus?

Sic affligi plangimus miseros, qui corporaliter inter nos conversantes illuminati forte similiter, sed dissimiliter inveniuntur affecti. Intelligunt pariter bona quæ faciant, sed non pariter diligunt intellecta. Nam de ignorantia, fratres, quænam excusatio nobis quibus numquam doctrina cœlestis, numquam divina lectio, numquam spiritualis eruditio deest? Quæcunque vera sunt, quæcunque pudica, quæcunque iusta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ: si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc discitis & accipitis, hæc auditis pariter & videtis, in exemplis videlicet & verbis eorum qui inter vos sunt perfecti, quorum & hortatio & conversatio plenius erudit universos. Utinam autem hæc ut intellectum admonent, moveant & affectum; ne sit intus amarissima contradictio & divisio molestissima, dum hinc quidem sursum trahimur, sed retrahimur inde deorsum.

Nimirum advertere potes in omnibus ferè religiosis congregationibus, viros repletos consolatione, superabundantes gaudio, jucundos semper & hilares, ferventes spiritu, die ac nocte meditantes in lege Dei, crebrò suspicientes in cœlum, & pura s manus in oratione levantes, sollicitos observatores conscientiæ, & devotos sectatores bonorum operum, quibus amabilis disciplina, dulce jejunium, vigiliæ breves, labor manuum delecta-

De Ascensione Domini, Sermo V. 287

delectabilis, & uniuersa denique conuersationis huius austeritas refrigerium videatur. Contra sanè inuenire est homines pusillanimes, & remissos, deficientes sub onere uirga & calcaribus indigentes, quorum remissa latitia, pusillanimis tristitia est, quorum breuis, & rara compunctio animalis cogitatio, tepida conuersatio: quorum obedientia sine deuotione, sermo sine circumspectione, oratio sine cordis intentione, lectio sine ædificatione, quos denique (ut uidimus) vix gehennæ metus inhihet, vix pudor cohibet, vix frænata ratio, vix disciplina coercet. Non tibi horum vita inferno penitus appropinquare videtur, dum intellectu affectui, & affectu intellectui repugnante, necesse habent mittere manum ad opera fortium, qui cibo fortium minimè sustentantur, focii planè tribulationis, sed non consolationis? Exurgamus obsecro, quicumque eiusmodi sumus, refarciamus animas, spiritum recolligamus, abijicientes perniciosam tepiditatem, etsi non quia periculosa est, & Deo solet (ut interdum miserabiliter plangimus) etiam vomitum provocare: certè quia molestissima, plena miseræ & doloris, & inferno planè proxima, umbra mortis iure censetur.

Si quærimus quæ sursum sunt, etiam sapere & prælibare interim studeamus. Fortè enim poterit intellectui & affectui non inconuenienter aptari, quod & *querere quæ sursum sunt, & sapere* admonemur, ut in principalibus (quemadmodum supra dictum est) membris suis corda nostra manibus quibusdam pii conatus & exercitii spiritualis levare studeamus ad Deum. Omnes (ni fallor) quæ sursum sunt quærimus intellectu dei, & iudicio rationis, sed non æquè forsitan sapimus omnes quæ sursum sunt, tanquam inescati his quæ sunt super terram, violento quodam præiudicio affectionis. Unde enim ea quam paulo ante ostendimus, animorum diuersitas, tanta disparilitas studiorum, conuersationum tanta dissimilitudo? Unde spiritualis gratiæ inopia tanta quibusdam, cum aliis copia tanta exuberet? Profectò nec avarus nec inops est gratiæ distributor, sed ubi vacua vasa desunt, stare oleum necesse est. Undique se ingerit amor mundi: cum consolationibus, imò desolationibus suis obseruat aditus, per fenestras irruit, mentem occupat, sed non eius qui dixit ¹: *Renuit consolari anima mea: memor fui Dei, & delectatus sum.* Præoccupatum nempe secularibus desideriis animum delectatio sancta declinat: nec miseri poterunt vera vanis, æterna caducis, spiritualia corporalibus, summa imis, ut pariter sapias quæ sursum sunt, & quæ super terram.

Felices nimirum viri illi per quos Dominica Ascensio legitur præsignata, Enoch raptus ^m, translatus Helias ⁿ. Felices planè, qui

Nn 3.

Tepidorum nota & indicia.

Eorum miseria,

Multi querunt, at ratio sapient quæ sursum sunt.

Nota unde sit ariditas spiritus & gratiæ inopia.

1 Psal. 76. a

Carnis delicia excludunt delicias spiritus,

m Eccli. 44. n 4. Reg. 2.

foli

foli jam DE O vivunt, foli vacant intelligendo, diligendo, fruendo. Neque enim corpora quæ corrumpuntur, illas aggravant animas, ut terrena inhabitatio sensus eorum tanquam multa cogitantes deprimit, qui cum Deo ambulasse noscuntur. Factum est impedimentum omne de medio, occasio univerſa ſublata, materies nulla relicta eſt quæ eorum affectum aggravet, vel deprimat intellectum. Nam & priorem ob hoc raptum Scriptura commemorat °, ne fortè vincat malitia ſapientiam, & intellectus eius vel anima ultra decipi valeat aut mutari °.

° Sapien. 4.
v. ſup. Serm.

Nobis autem unde in hiſtenebris veritas, unde charitas in hoc ſæculo nequam, in hoc mundo qui totus poſitus eſt in maligno? Putaſne erit qui intellectum illuminet, qui inflammet affectum? Erit utique, ſi convertamur ad Chriſtum, ut velamen de cordibus auferatur. Hic eſt enim de quo ſcriptum eſt P: *Habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta eſt eis.* Si quidem prioris ignorantia tempora deſpiciens Deus annuntiavit hominibus ut omnes ubique agerent pœnitentiam, ſecundum quod Paulus Athenienſibus tradit T. Memento etenim Dei Verbum & Sapientiam Incarnatam; cuius utique opus erat toto illo tempore, quo videri in terris, & inter homines converſari dignata eſt ineffabilis illa virtus, illa gloria, illa maietas, illuminare oculos cordis, etiam ſuadere fidem hominibus prædicatione pariter & oſtentione ſignorum. Denique *Spiritus Domini*, ait R, *ſuper me ad evangelizandum pauperibus miſit me.* Et Apoſtoliſ loquebatur S: *Adhuc modicum lumen in vobis eſt, ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant.* Nec modò ante paſſionem, ſed & poſt reſurrectionem in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis & loquens de regno DEI T: quando & ſenſum eis ut Scripturas intelligerent, legitur aperuiſſe U, intellectum potiùs informabat, quàm purgabat affectum.

p Eſa. 9.2

q Act. 17.

r Eſa. 61.
ſ Ioan. 12. f

t Act. 1. 2
u Luc. 24.

Amor Apoſtolorum erga Chriſtum in carne.

x Luc. 2.

Quando enim ad ſpiritualia affici poſſent animales? Imo verò ne ipſam quidem meram lucem poterant aliquatenus ſuſtinere, ſed exhibere illis oportuit Verbum in carne, ſolem in nube, lumen in teſta, mel in cera, cereum in laterna: Spiritus ante faciem illorum Chriſtus Dominus, ſed non utique ſine umbra in qua viverent interim inter gentes. Unde & Virgini legitur obumbratſe x, ne vehementiori reverberata ſplendore ad candidiſſimam lucem, puriſſimumque fulgorem Divinitatis, etiam illius aquilæ poſſet acies hebetari. Minimè tamen vel nubes ipſa levis eſſe potuit ocioſa, ſed ea quoque uſus eſt in ſalutem, & Diſcipulorum animos, qui nec ad fidei intellectum ſine aliqua mutatione affectus poterant promoveri, nec aſſurgere adhuc ad ſpiritualia prævalebant, in ſuæ carnis provocavit affectum: ut amore quodam humano operanti mira, mira loquenti

De Ascensione Domini, Sermo V. 289

loquenti homini adhærent amore utique carnali adhuc, sed tam valido, ut cæteris omnibus prævaleret. Nimirum hic erat ille Moyfi serpens, qui serpentes magorum Ægypti omnes pariter devoravit ⁹. Denique ⁹ Exod. 7. *Ecce nos, inquit, & reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Beati siquidem oculi, quia videbant Dominum maiestatis in carne præsentem, auctorem universitatis inter homines conversantem, virtutibus corruscantem, infirmos curantem, mare calcantem, mortuos suscitantem, dæmoniis imperantem, & potestatem similem hominibus conferentem: mitem & humilem corde, benignum, affabilem, misericordiæ visceribus affluentem, Agnum Dei peccatum non habentem, & omnium peccata portantem. Beatæ aures quæ verba vitæ ab ipsius Incarnati Verbi ore percipere merebantur, quibus enarrabat Unigenitus qui est in sinu Patris, & nota faciebat quæcunque audisset à Patre; ut fluentia doctrinæ cœlestis ab ipsius veritatis purissimo fonte haurirent universis postmodum gentibus propinanda, imo ructanda potarent.

Quid mirum, Fratres, si implebat tristitia cor eorum cum ab eis sese pronunciaret iturum, & adderet ^a: *Quò ego vado, vos non potestis venire modo?* Quidni concuterentur viscera, turbaretur affectus, hæsitaret animus, hæreret vultus, paveret auditus, nec omninò æquanimiter discessionis eius sermo posset admitti, ut relinqueret eos, pro quo omnia reliquissent? Cæterum non ut maneret in carne, sed ut transferretur ad spiritum, totus ab eo in illam carnem Discipulorum fuerat collectus affectus, ut dicere esset aliquando ^b: *Etsi cognovimus Christum secundum carnem, sed nunc iam non novimus.* Unde & benignissimus ille Magister blandis eos refovens consolationibus ait ^c, *Rogabo Patrem meum, & alium Paracletum dabit vobis, Spiritum veritatis, qui vobiscum maneat in æternum.* Et item ^d: *Ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Nisi enim abiero, Paracletus non veniet ad vos.* Grande mysterium, Fratres mei. Quid enim sibi vult: *Nisi ego abiero, Paracletus non veniet?* Itane invisæ Paracleto præsentia Christi, aut contubernium Dominicæ carnis Spiritus sanctus horrebat, quæ (sicut Angelo prænunciante cognovimus ^e) nec concipi quidem, nisi eo superveniente potuerit? Quid ergo, *Nisi ego abiero, Paracletus non veniet?* Nisi carnis præsentia vestris subtrahatur aspectibus, spiritualis gratiæ plenitudinem occupata mens non admittit, non recipit animus, non capit affectus.

Quid vobis videtur, Fratres? Si hæc ita sunt, imò quia ita sunt, audeat quis de cætero phantasticis quibusdam illecebris deditus, sectans lenocinia carnis suæ, carnis utique peccatricis, genitæ in peccatis, assuetæ peccatis, in qua denique bonum non est: illum pariter

⁹ Exod. 7.
⁹ Matt. 19.d

^a Ioan. 8.b

^b 2. Cor. 5. d

^c Ioan. 14. b

^d Ioan. 16. b

NOTA.

Cur non nisi

post Christi dis-

cessum Sp. S.

venerit.

^e Luc. 2.

Consolatio spi-

ritus frustra-

speratur inter

illecebras car-

nis,

riter

*Concordia &
communis vi-
ta prerogati-
va.*

e Gen. 21. a

*g Actor. 1.
Oratio perfe-
verans neces-
saria ad gra-
tiam spiritus.*

**h 4. Reg.
Duplex Elia
spiritus.*

riter expectare Paraclitum? Audiatur inquam qui huic sterquilino semper inhæret, qui carnem fovet, in carne seminat, carnem sapit; illam nihilominus consolationem supernæ visitationis, torrentem voluptatis illum, illam sperare gratiam Spiritus vehementis, quam (ut Veritas ipsa testatur) ne cum ipsa quidem Verbi carne percipere ullatenus Apostoli potuerunt? Errat omnino si quis cœlestem illam dulcedinem huic cineri, divinum illud balsamum huic veneno, charismata illa Spiritus misceri posse huiusmodi illecebris arbitratur. Falleris Thomas sancte, falleris si videre Dominum speras ab Apostolorum collegio separatus. Non amat veritas angulos, non ei diverforia placent. In medio stat, id est, disciplina & vita communi, communibus studiis delectatur. Usquequo miser diverticula captas, & consolationes propriæ voluntatis tanto labore quæritas, tanto rubore mendicas? Et quid facio, inquit? Ejice ancillam, & filium eius: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ^e; Nulla (ut dictum est) conventio veritati & vanitati, luci & tenebris, spiritui & carni, igni & tepiditati.

Sed dum ille moratur, inquires, sine aliqua consolatione esse non possum. Imò verò si moram fecerit, expecta eum: quia veniens veniet, & non tardabit^f. Apostoli decem dies in hac expectatione sederunt, perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & MARIA matre JESU^g. Et tu igitur orare disce, disce quærere, petere, pulsare, donec invenias, donec accipias, donec aperiatur tibi. Novit Dominus figmentum tuum: fidelis est, non te patietur tentari supra quam possis. Confide in ipso: quod si fideliter expectaveris, nec diem decimum expectabis. Præveniet certè in benedictionibus dulcedinis desolatam animam & orantem, ut feliciter & non ad insipientiam tibi consolari renuens, in ipsius memoria delecteris inebriatus ab ubertate domus eius, & voluptatis torrente potatus. Sic nimirum & Helisæus quondam orasse legitur^h, cum dulcissimum illud solatium Helix præsentiam sibi plangeret subtrahendam. Sed considera diligentius quid oraverit, quidve responsum sit postulanti. Oro, inquit, Domine ut fiat spiritus tuus duplex in me. Nimirum duplicari ei spiritum oportebat, ut magistri abeuntis absentiam gratia duplicata suppleret. Unde & Helias ad eum, Si videris, inquit, me quando tollar à te, fiet quod petisti. Duplicavit enim spiritum visio abeuntis, cum evidenter raptus in cœlum, universa pariter eius desideria secum tulit: ut inciperet ipse quoque jam sapere quæ sursum sunt, non quæ super terram. Duplicavit spiritum visio abeuntis: ut intellectui spirituali spiritualis jungeretur affectus, cum ipsa utique cui potissimum inhærebatur carne raptus in cœlum.

Quod

De Ascensione Domini, Sermo V. 291

Quod evidentius in Apostolis invenitur impletum, Ubi enim videtur illis suus ille JESUS tam manifestè elevatus est, & ferebatur in cœlum, ut nemo eorum opus haberet interrogare, quò vadis, ipsa jam (ut ita dixerim) occulta fide edocti sunt supplices in cœlû levare oculos, puras tendere manus, promissa sibi dona charismatum postulantes, donec fieret repente de cœlo sonus advenientis Spiritus vehementis, advenientis utique Ignis, quem Dominus JESUS mittebat in terram, volens vehementer accendi. Constat quidem eos & prius Spiritum accepisse, cum videlicet insufflavit eis, & dixit ^k: *Accipite Spiritum sanctum*, sed spiritum planè fidei & intelligentiæ, non fervoris, quo magis illuminaretur ratio, quàm inflammaretur affectio, dum duplicati utique spiritus opus fuit. Quos enim Verbum Patris disciplinam & scientiam ante docuerat, & intellectu adimpleverat corda eorum, adveniens utique postmodum Ignis divinus, & inveniens jam receptacula munda, infudit uberius dona charismatum, & in spiritualem omnino mutavit amorem, ut accensa in eis charitas fortis ut mors, jam non modò fores, sed ne ipsa quidem ora propter metum Judæorum claudere dignaretur. Cuius nos gratiæ pro nostræ exiguitatis modo præparantes, exinanire per omnia nosmetipsos, & à delectationibus miseris, & caducis consolationibus evacuare studeamus, dilectissimi, corda nostra, maximèque instante nunc die festo & ferventiùs & fiducialiùs unanimiter perseveremus in oratione, ut sua nos visitatione, sua consolatione & confirmatione dignetur Spiritus ille benignus, spiritus dulcis, spiritus fortis, infirma roborans, aspera planans, corda purificans: qui cum Patre & Filio id ipsum, sed non is ipse est: ut tres unum & unum tres esse verissimè prorsus & fidelissimè catholica Ecclesia fateatur, à Patre adoptata, à Filio desponsata à Spiritu Sancto confirmata, quibus ut una substantia, sic eadem nihilominus gloria in sæcula sæculorum, AMEN.

Typus fuit spiritus Apostolis datus.

k Ioan. 20. f. Apostoli diversimode acceperunt Sp. S. primum insufflante Christo; deinde postquam ascendit.

Preparatio ad Spiritum S.

IN FESTO PENTECOSTES,

S E R M O I.

Celebramus, dilectissimi, hodie Spiritus sancti solemnitatem, totam cum jucunditate celebrandam, dignam omni devotione. Dulcissimum enim quiddam in Deo Spiritus sanctus est, benignitas Dei, & idem ipse Deus. Proinde si celebramus Sanctorum solennia, quantò magis eius à quo habuerunt ut sancti essent quotquot fuerunt Sancti? Si veneramus sanctificatos, quanto magis ipsum Sanctificatorem convenit honorari? Hodie itaque festivitas est Spiritus Sancti, quia visibiliter apparuit invisibilis, sicut & Filius, cum sit nihilominus invisibilis in seipso, dignatus est

Festi huius dignitas.

Sermones S. Bernardi,

O O

exhibere